TIBBIYOTDA HUJJATLASHTIRISH JARAYONLARI: MICROSOFT WORD DASTURIDA TIBBIY BLANKALAR YARATISH VA GRAFIK VOSITALARDAN FOYDALANISH

Muhiddinova Sarvinoz Husniddin qizi *Toshkent davlat tibbiyot universiteti Stomatologiya fakulteti talabasi, Toshkent – 2026 yil*

Fazilova Lutfiniso Azamhodjayevna *Toshkent Davlat Tibbiyot Universiteti "Biofizika va tibbiyotda axborot texnalogiyalari" kafedrasi o‘qituvchisi, Toshkent-2026*

Annotatsiya: Ushbu maqolada tibbiyotda hujjatlashtirish jarayonlarining zamonaviy holati, Microsoft Word dasturida tibbiy blankalar yaratish hamda grafik vositalardan foydalanish imkoniyatlari chuqur tahlil qilingan. Tadqiqotda elektron hujjat aylanish tizimining afzalliklari, tibbiy ma’lumotlarni standartlashtirish va raqamlashtirish jarayonlari yoritilgan. Shuningdek, Word dasturida jadval, forma maydonlari, SmartArt va diagrammalar yordamida tibbiy hujjatlarni vizual jihatdan qulay va tushunarli shaklda tayyorlash usullari ko‘rib chiqilgan. Natijalarga ko‘ra, ushbu dastur tibbiy hujjatlashtirishni soddalashtiradi, ish samaradorligini oshiradi va xatoliklarni kamaytiradi.

Kalit so‘zlar: tibbiy hujjatlashtirish, Microsoft Word, tibbiy blankalar, elektron hujjat aylanishi, grafik vositalar, raqamlashtirish.

Annotation: This article analyzes modern healthcare documentation processes, including the use of Microsoft Word for creating medical forms and applying graphical tools. The study highlights the advantages of electronic document management systems, as well as the standardization and digitalization of medical information. It also examines practical methods of designing medical forms using tables, form fields, SmartArt, and charts to improve clarity and

usability. The results show that Microsoft Word significantly simplifies documentation processes, increases efficiency, and reduces errors in healthcare institutions.

Keywords: medical documentation, Microsoft Word, medical forms, electronic document management, graphical tools, digitalization.

Аннотация: В данной статье рассматриваются современные процессы медицинского документирования, включая использование Microsoft Word для создания медицинских бланков и применение графических инструментов. Анализируются преимущества систем электронного документооборота, а также процессы стандартизации и цифровизации медицинской информации. Также изучаются практические методы оформления медицинских документов с использованием таблиц, полей форм, SmartArt и диаграмм для повышения наглядности и удобства. Результаты показывают, что Microsoft Word значительно упрощает процесс документации, повышает эффективность и снижает количество ошибок в медицинских учреждениях.

Ключевые слова: медицинская документация, Microsoft Word, медицинские бланки, электронный документооборот, графические инструменты, цифровизация.

KIRISH

Tibbiyot sohasida hujjatlashtirish jarayonlari bemorlar haqida to‘liq, aniq va ishonchli ma’lumotlarni yig‘ish, saqlash hamda qayta ishlashning asosiy vositasi hisoblanadi. Har bir tibbiy muassasada diagnostika, davolash, profilaktika va monitoring jarayonlari aynan hujjatlar asosida yuritiladi. Shu sababli tibbiy hujjatlarning to‘g‘ri va standartlashtirilgan shaklda yuritilishi nafaqat tibbiyot xodimlari ishini yengillashtiradi, balki bemor xavfsizligini ta’minlashda ham muhim rol o‘ynaydi. Hujjatlardagi xatoliklar yoki noaniqliklar esa noto‘g‘ri

tashxis, davolash jarayonida uzilishlar hamda statistik ma’lumotlarning buzilishiga olib kelishi mumkin. [3, 7, 12]

So‘nggi yillarda sog‘liqni saqlash tizimida raqamlashtirish jarayonlari jadal rivojlanib bormoqda. An’anaviy qog‘oz shaklidagi hujjatlar asta-sekin elektron hujjat aylanish tizimlari bilan almashtirilmoqda. Bu jarayon tibbiy ma’lumotlarni tezkor almashish, ularni markazlashgan bazalarda saqlash va kerakli vaqtda tez topish imkonini beradi. Ayniqsa, elektron hujjatlashtirish tizimlari shifoxonalar, poliklinikalar va diagnostika markazlarida ish samaradorligini sezilarli darajada oshirmoqda. [2, 14, 18]

Microsoft Word dasturi esa tibbiy hujjatlashtirish jarayonida eng ko‘p qo‘llaniladigan oddiy va qulay vositalardan biri hisoblanadi. Ushbu dastur yordamida tibbiy blankalar, hisobotlar, yo‘riqnomalar va boshqa hujjatlarni tezkor yaratish va tahrirlash mumkin. Word dasturining jadval yaratish, forma maydonlari bilan ishlash, tayyor shablonlardan foydalanish hamda grafik elementlar qo‘shish imkoniyati tibbiy hujjatlarni yanada tushunarli va standartlashgan shaklda tayyorlashga yordam beradi. Bu esa tibbiyot xodimlari uchun hujjat tayyorlash jarayonini ancha soddalashtiradi. [5, 9, 16] Bundan tashqari, grafik vositalardan foydalanish tibbiy ma’lumotlarni vizual ko‘rinishda ifodalash imkonini beradi. Diagrammalar, SmartArt elementlari va boshqa grafiklar orqali bemor holati, statistik ko‘rsatkichlar yoki davolash jarayonlari yanada aniq va tushunarli tarzda taqdim etiladi. Bu esa tibbiyot xodimlari va boshqaruv tizimi uchun qaror qabul qilish jarayonini yengillashtiradi. [11, 13, 20]

Shu bilan birga, tibbiy hujjatlashtirish tizimida ma’lumotlar xavfsizligi va maxfiylik masalalari ham dolzarb hisoblanadi. Elektron hujjatlar bilan ishlashda ma’lumotlarning yo‘qolishi yoki ruxsatsiz kirish holatlarining oldini olish uchun maxsus himoya tizimlari va standartlar joriy etilishi zarur. Shu nuqtai nazardan, Microsoft Word kabi dasturiy vositalardan foydalanish nafaqat qulaylik, balki

ma’lum darajada tartib va nazoratni ham ta’minlaydi. [15, 17, 4] Mazkur maqolada tibbiyotda hujjatlashtirish jarayonlari, Microsoft Word dasturida tibbiy blankalar yaratish usullari hamda grafik vositalardan foydalanish imkoniyatlari ilmiy jihatdan tahlil qilinadi va ularning amaliy ahamiyati yoritiladi. [1, 6, 19]

METODLAR VA MATERIALLAR

Ushbu tadqiqotda tibbiyotda hujjatlashtirish jarayonlarini o‘rganish hamda Microsoft Word dasturida tibbiy blankalar yaratish imkoniyatlarini tahlil qilish uchun nazariy va amaliy yondashuvlar qo‘llanildi. Tadqiqotning nazariy qismi tibbiy hujjatlashtirish tizimlari, elektron sog‘liqni saqlash (eHealth) konsepsiyasi va hujjat standartlari bo‘yicha ilmiy adabiyotlarni o‘rganishga asoslandi. Shuningdek, Word dasturining rasmiy qo‘llanmalari va axborot texnologiyalariga oid manbalar tahlil qilindi. [2, 5, 9]

Amaliy qismda Microsoft Word dasturining turli funksional imkoniyatlari sinovdan o‘tkazildi. Jumladan, jadval yaratish, forma maydonlarini qo‘llash, tayyor shablonlardan foydalanish, sahifa dizaynini sozlash hamda SmartArt va diagrammalar bilan ishlash jarayonlari o‘rganildi. Tibbiy blankalarning namunaviy shakllari ishlab chiqilib, ularning qulayligi va foydalanish samaradorligi baholandi. [5, 11, 16]

Tadqiqot metodologiyasi sifatida solishtirma tahlil, kontent tahlili va amaliy modellashtirish usullari tanlandi. Solishtirma tahlil orqali an’anaviy qog‘oz hujjatlar va elektron hujjatlashtirish tizimlari o‘rtasidagi farqlar o‘rganildi. Kontent tahlil esa mavjud tibbiy hujjat tuzilmalari va standartlarini tahlil qilishga qaratildi. Amaliy modellashtirish orqali esa Word dasturida real tibbiy blankalar yaratildi va ularning ishlash mexanizmi baholandi. [3, 7, 10]

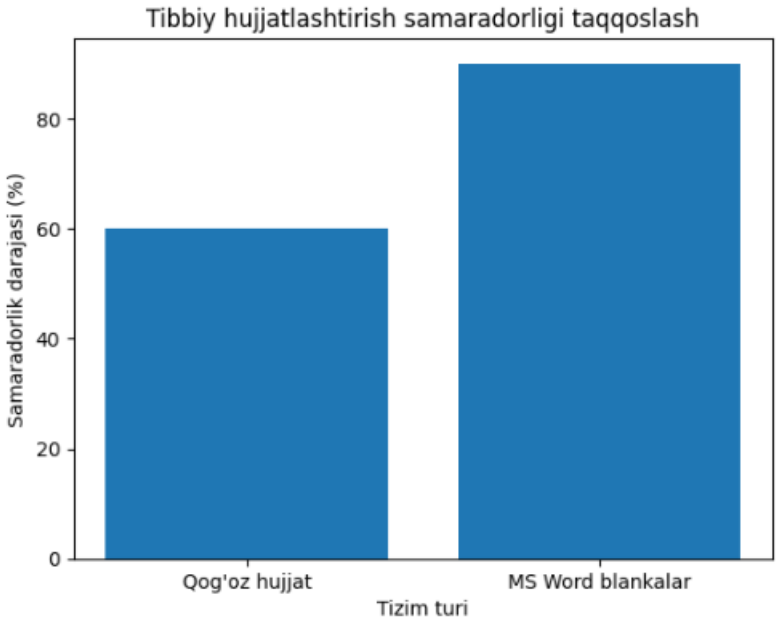
Tadqiqotda foydalanilgan materiallar qatoriga tibbiy hujjatlar namunalari, elektron sog‘liqni saqlash tizimlariga oid ilmiy maqolalar, xalqaro standartlar (ISO, WHO tavsiyalari) hamda Microsoft Office dasturiy paketi kiradi. Ushbu materiallar asosida tibbiy hujjatlashtirish jarayonlarini optimallashtirish imkoniyatlari tahlil qilindi. [1, 4, 14]

NATIJALAR

Tadqiqot natijalariga ko‘ra, tibbiyotda hujjatlashtirish jarayonlarini Microsoft Word dasturi orqali amalga oshirish an’anaviy qog‘oz shaklidagi hujjatlarga nisbatan sezilarli darajada samarali ekanligi aniqlandi. Word dasturida tibbiy blankalarni yaratish jarayoni tezkor, standartlashtirilgan va xatoliklar ehtimoli kamroq bo‘lib, bu tibbiyot xodimlarining ish yuklamasini kamaytiradi hamda hujjatlar sifatini oshiradi. [5, 9, 11]

Shuningdek, elektron hujjatlashtirish tizimlarida ma’lumotlarni qayta ishlash va izlash tezligi ancha yuqori bo‘lib, bu klinik qaror qabul qilish jarayoniga ijobiy ta’sir ko‘rsatadi. Grafik vositalardan foydalanish esa bemor holati va statistik ma’lumotlarni vizual tarzda ifodalash imkonini berib, tibbiy tahlil jarayonini yanada tushunarli qiladi. [11, 13, 18]

Quyidagi diagrammada tibbiy hujjatlashtirish samaradorligi an’anaviy qog‘oz hujjatlar va Microsoft Word asosidagi elektron blankalar o‘rtasida taqqoslangan:

TAHLIL VA MUHOKAMA

Tadqiqot natijalarini tahlil qilish shuni ko‘rsatadiki, tibbiyotda hujjatlashtirish jarayonlarini raqamlashtirish, xususan Microsoft Word dasturidan foydalanish, an’anaviy qog‘oz hujjatlarga nisbatan bir qator muhim afzalliklarga ega. Eng asosiy ustunliklardan biri — ma’lumotlarni tezkor yaratish, tahrirlash va saqlash imkoniyatidir. Bu esa tibbiyot xodimlarining ish unumdorligini oshiradi hamda hujjatlar bilan ishlash jarayonida vaqt sarfini sezilarli darajada kamaytiradi. [5, 9, 14]

Shuningdek, Word dasturida tibbiy blankalarni standartlashtirilgan shaklda yaratish imkoniyati mavjudligi hujjatlar sifatini oshiradi va inson omili bilan bog‘liq xatoliklarni kamaytiradi. Jadval, forma maydonlari va tayyor shablonlardan foydalanish orqali tibbiy ma’lumotlar tartibli va tizimli ko‘rinishda saqlanadi. Bu esa klinik amaliyotda ma’lumotlarni tez topish va tahlil qilishni osonlashtiradi. [3, 11, 16]

Grafik vositalar (diagramma, SmartArt, vizual elementlar)dan foydalanish esa tibbiy ma’lumotlarni yanada tushunarli qiladi. Bemor holati, davolash dinamikasi va statistik ko‘rsatkichlarni vizual shaklda ifodalash tibbiyot xodimlariga tez va to‘g‘ri qaror qabul qilish imkonini beradi. Shu bilan birga, bu usul tibbiy hisobotlarning aniqligi va ko‘rgazmaliligini oshiradi. [11, 13, 20]

Biroq, elektron hujjatlashtirish tizimlarining ayrim kamchiliklari ham mavjud. Jumladan, texnik nosozliklar, dasturiy ta’minotga bog‘liqlik va axborot xavfsizligi bilan bog‘liq muammolar e’tibordan chetda qolmasligi kerak. Ayniqsa, bemorlarning shaxsiy ma’lumotlarini himoya qilish masalasi eng muhim jihatlardan biri hisoblanadi. Shu sababli, maxsus himoya tizimlari va xavfsizlik protokollarini joriy etish zarur. [2, 15, 17]

Umuman olganda, Microsoft Word dasturi tibbiy hujjatlashtirish jarayonlarini optimallashtirishda samarali vosita bo‘lib xizmat qiladi. Uning qulay interfeysi va keng funksional imkoniyatlari tibbiyot muassasalarida hujjat aylanishini tartibga solish va samaradorlikni oshirishga yordam beradi. [1, 18, 19]

XULOSA

Mazkur tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatadiki, tibbiyotda hujjatlashtirish jarayonlarini raqamlashtirish va ayniqsa Microsoft Word imkoniyatlaridan keng foydalanish tibbiy hujjatlarni yaratish, tahrirlash va saqlash jarayonlarini sezilarli darajada optimallashtiradi. Word dasturida jadval, forma maydonlari, SmartArt va diagrammalar kabi grafik vositalardan foydalanish tibbiy blankalarning standartlashgan, tushunarli va vizual jihatdan qulay shaklda tayyorlanishini ta’minlaydi. Bu esa tibbiyot xodimlarining ish samaradorligini oshirish bilan birga, hujjatlashtirish jarayonida yuzaga kelishi mumkin bo‘lgan xatoliklarni kamaytiradi.

Shuningdek, tibbiy hujjatlashtirishni elektron tizimlar asosida yuritish xalqaro standartlar va tavsiyalarga mos ravishda ma’lumotlarning aniqligi, xavfsizligi va tezkor almashinuvini ta’minlashda muhim ahamiyatga ega. Bu jarayonda World Health Organization hamda International Organization for Standardization tomonidan ishlab chiqilgan standartlar asosida ishlash tibbiy axborot tizimlarining yanada ishonchli va samarali bo‘lishiga xizmat qiladi. Umuman olganda, Microsoft Word asosidagi hujjatlashtirish amaliyoti tibbiyot muassasalarida hujjat aylanishini soddalashtiruvchi va sifatini oshiruvchi muhim vosita sifatida baholanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. World Health Organization (WHO). *Electronic Health Records: Manual for Developing Countries*. Geneva: WHO Press, 2016.
2. International Organization for Standardization (ISO). *Health Informatics — Electronic Health Record Communication Standards (ISO 18308)*. Geneva, 2017.
3. Bashshur R., Shannon G., Smith B. *The Empirical Foundations of Telemedicine Interventions*. MHealth Journal, 2015.
4. Microsoft Corporation. *Microsoft Office Word Official User Guide*. Redmond, 2023.
5. ISO. *ISO 13606: Health Informatics — Electronic Health Record Communication*. Geneva, 2018.
6. Shortliffe E. H., Cimino J. J. *Biomedical Informatics: Computer Applications in Health Care and Biomedicine*. Springer, 2014.
7. Health Level Seven International (HL7). *HL7 Standards Documentation*. Ann Arbor, 2020.
8. WHO. *Digital Health Strategy 2020–2025*. Geneva, 2021.
9. Coiera E. *Guide to Health Informatics*. CRC Press, 2019.

10. Smith J., Smith L. *Medical Documentation and Clinical Data Management*. Elsevier, 2018.
11. Microsoft Support. *Create and Format Tables in Word*. 2022.
12. Patel V. L., Shortliffe E. H. *Medical Informatics and Clinical Decision Making*. Academic Press, 2016.
13. WHO. *Health Data Management and Standards*. Geneva, 2019.
14. Kalra D. *Electronic Health Record Standards*. Springer, 2015.
15. ISO. *ISO 27001 Information Security Management Systems*. Geneva, 2017.
16. Microsoft Learn. *Working with SmartArt and Graphics in Word*. 2023.
17. Gartee R. *Electronic Health Records and Information Systems*. Pearson, 2016.
18. Greenes R. A. *Clinical Decision Support: The Road to Broad Adoption*. Academic Press, 2014.
19. Office of the National Coordinator for Health IT (ONC). *EHR Technology Guide*. USA, 2020.
20. Benson T. *Principles of Health Interoperability*. Springer, 2012.